

összes helyiségeket naponta megsejmlélni s oda töre-
kedni tartozik, hogy mindenütt, éjjel-nappal, mintaszerű
rend uralkodjék.

Nemkülönben a csendörök testi tisztaságára gon-
dosan kell ügyelnie, valamint a szabályszerű és csinos
öltözködésre különös figyelmet kell fordítania, ennél fogva
csendőreit rendszeresen — feltétlenül azonban akkor,
midőn szolgálatba lépnek vagy onnan bevonulnak — meg
kell vizsgálnia.

3. §.

48.

Ügyeleti szolgálat.

Az ügyeleti tisztesek vagy ügyeleti csendörök a laktanya-
parancsnoknak közegei, a belszolgálatnak kezelésére általá-
ban s különösen a laktanya- és szobarendnek fentartására
vannak hivatva.

Ügyeleti szolgálat csak oly örsökön vezénylendő, me-
lyeknek létszáma — az örsparancsnok beszámításával —
legalább is 6 főből áll.

49.

Különös kötelességek: a netaláni foglyokra való fel-
ügyelet, kisebb szolgálati járatoknak teljesítése (postára, a
hatóságokhoz), továbbá a laktanya kapujának kinyitása és
bezárása éjjel, minél fogva a legénységnek takarodó utáni
hazatérése felől határozott felvilágosítást kell tudniok adni
(l. a 13. pontot).

50.

A felváltás rendszerint délben történik s a szolgálati
szab. I. részének 28. §-a a csendőrségnek ügyeleti szolgál-
atra vezényelt egyéneire nézve is, ámbár csak általános-
ságban nyer alkalmazást.

51.

Rendes viszonyok között kapuügyeletet nem szabad
tartani.

4. §.

Készültség.

Őrsökön, melyek 3—5 emberből állanak, csakis lak- 52.
tanya-készültség tartható.

A készültségi csendőr nappal fel van öltözve, kardját 53.
és tölténytáskáját azonban csak akkor vegye és kalapját
akkor tegye föl, ha valamely belépőnél kell jelentkeznie.

Éjjel levetkőzve nyugodhatnak.

Ezen szolgálatban az őrsparancsnok is részt vesz és 54.
az ügyeletet, valamint a készültséget az állomásszolgálati
könyvben mutassa ki.

A laktanya-készültséget tartó egyén bármely perczben 55.
elküldhető helyi vagy külszolgálatra, minélfogva az a szük-
séghez képest fölváltható, s e szolgálat rövid, sőt huzamosb
időre fel is hagyható.

Ezen szolgálat nem egyéb, mint könnyebb fokú ügye- 56.
leti szolgálat; az ezen szolgálatot teljesítőnek azonban a
laktanyából magánügyben eltávozni nem szabad.

Készültséget csakis 2 emberből álló őrsök nem 57.
tartanak.

Ha valamely őrs-állomáshelyen vagy annak környé- 58.
kén néptömeg összecsendülése vagy más esemény folytán
csendzavarától tarthatni, akkor a szolgálattól
ment valamennyi csendőr készültségbe lép, mely esetben
a szolg. szab. I. rész 483. pontjában előirt helyzetben kell
lenniök.

Ugyanezen készültségi fok áll azon csendőrökre nézve 59.
is, kik a csend, rend, és biztonság fentartása céljából bár-
hol egyesítvék.

5. §.

Laktanya-szemle.

60. Ha egyenruhába öltözött és oldalfegyverrel ellátott tiszt lép oly szobába, melyben több csendőr van jelen, az őt legelőbb megpillantó »Vigyázz!«-t vezényel.

A legénység ott, a hol épen van, a belépő felé fordulva, szabályos állásba helyezkedik; a szobaparancsnok a tiszt elé megy és ezen minőségében jelentkezik, a nélkül, hogy előbb oldalfegyverét felvenné vagy kalapját feltenné.

61. Ha a laktanya-parancsnoknál magasabb rendfokozatú előljáró előleges tudósítás nélkül jön a laktanyába, akkor az ügyeleti vagy készülségi csendőr nála jelentkezővén, a laktanya-parancsnokot erről értesíti és a további parancsokat kikéri.

62. Ha az előljáró legelőször is a laktanya- vagy őrsparancsnokhoz lép be, akkor ez utóbbi ezen minőségében jelentkezik, a jelen és távol levő csendőrök felől jelentést tesz s a legelső alkalmat felhasználja arra, hogy mihamarább kardot köthessen és a kalapot feltehesse.

Az őrsparancsnok az előljárót a laktanya megszemlélésénél kíséri s a netaláni szükséges felvilágosításokat megadja.

63. Ha csak egy csendőr van otthon, akkor ez, kettő közül pedig az alkalmazására nézve fölebbvaló vagy a régebben szolgáló végzi a 62. pontban elrendelt jelentést és teendőket.

64. Iskolaszobában vagy étkezéskor a jelentkezésre nem hivatottak csak egyszerűen felkelnek.

65. Ha valamely előljáró éjjel jő a laktanyába, akkor a kapu kinyitására és bezárására hivatott csendőr vagy

altiszt e találkozáskor azonnal megteszi a jelentést a honn levő csendőrök felől, kik — ha az előljáró másképen nem rendelkezik — tovább nyugodhatnak.

Ha ezen csendőr (altiszt) nem maga a laktanya- vagy őrsparancsnok (vagy ennek távollétében a helyettes), akkor az előljáró megérkezését a 61. pont szerint ennek, esetleg a helyben lévő csendőrségi szárny-, szakasz- vagy csendőrkerületi parancsnoknak (helyettesének) is kell jelentenie.

Megrendelt laktanya- vagy őrsszemle alkalmával a 66. fogadtatás a laktanya bejáratán belől és pedig az őrsparancsnok vagy helyettese, továbbá az ügyeleti vagy készütségi csendőr által történik.

Az őrsparancsnoknak netalán helyben levő előljárói szintén állást foglalnak rendfokozatuk szerint.

A csendőrök, ha nem lett egyéb megparancsolva, a megrendelt öltözetben, a szobákban egyenkint az ágyak elé vagy közé állanak, a szobaparancsnok pedig az ajtó közelében foglal állást.

Ha »fegyverrel« való kivonulás rendeltetik el, akkor 67. a csendőrök egy erre alkalmas helyen — számerejükhöz képest — egy vagy két sorban sorakoztatnak.

A 66. pont értelmében felállított tisztetek egymás 68. után jelentkezvén, az előljárót — az ügyeleti vagy készütségi csendőr kivételével — a laktanya belsejébe kísérik.

A rangban legmagasabb a jelentés megtétele után az őrsnél szóval jelenti a létszámot, míg a szakasz-, illetőleg szárny- és törzsállomásokon az osztagnak, illetőleg a csendőrkerületnek állományáról egy, a szolgálati szabályzat 38. §. 285. pontja szerint szerkesztett állománykimutatás nyújtandó át.

A szobaparancsnokok a szemlélő előljáró beléptekor

»Vigyázz!«-t vezényelvén, e minőségökben jelentkeznek és az előljáró közelében maradnak.

69. Fegyverrel való kivonuláskor a parancsnok a gyakorlati szabályzat szerint teljesíti az előirt tisztelgést.
70. Befejezett szemle után az előljáró további parancsai szerint kell eljárni.

6. §.

A m. kir. honvédelmi ministernek, a m. kir. belügyministernek s egyéb magasabb rangu tisztviselőknak fogadtatása.

71. Ha a honvédelmi minister, a belügyminister vagy a honvédelmi vagy belügyi államtitkár, vagy pedig a belügyminister kiküldöttje váratlanul jő a laktanyába, az őt legelőbb megpillantó csendőr »Vigyázz!«-t vezényel s a csendőrök ott, a hol épen vannak, a belépő felé fordulva állásba helyezkednek.

Az őrsparancsnoknak magát jelentenie s a további utasítást kikérnie kell.

Ha az állomáson esetleg csendőrtiszt van, ez azonnal értesítendő, hogy jelentkezhessék.

Ha azonban a megérkezés előre tudtul adatott, a fogadtatás a 66. pont szerint teljesítendő.

72. Ha valamely kormánybiztos vagy a megyei fő- vagy alispán váratlanul a laktanyába jő, a csendőrök a 71. pont 1. bekezdése szerint viselik magukat, az őrsparancsnok pedig magát bemutatja.

Ha azonban a megérkezés előre jelezve lett, akkor a csendőrök szokásos foglalkozásukat a »Vigyázz!« vezényeléséig folytathatják ugyan, de díszbe kell öltözködniük.

Az őrsparancsnok az illető kormánybiztost, illetve a megyei fő- vagy alispánt a laktanya kapujánál — feltett kalappal és oldalfegyverrel — várja.

7. §.

Orvosi szemle.

A szolgálati szabályzat III. részének 3. pontja a 73. katonát egészségének fentartása és esetleges megbetegedésének azonnali jelentésére kötelezi.

Az említett szabályzat 26. pontja szerint az altisztnek egyik legfontosabb kötelessége, az alá rendeltre — az egészség fentartására nézve fennálló szabályok követését illetően — kellően felügyelni.

Továbbá a tisztnek is a 80. pont szerint a legénység egészségének fentartására gondosan kell figyelnie és a legénységnek az ide vonatkozó szabványokban való oktatására, valamint azok pontos teljesítésére ügyelnie.

Altisztek, őrvezetők és katonák a szolg. szab. I. 74. részének 276. pontja értelmében időnkint orvosi szemle alá vonandók.

Miután a tapasztalás mutatja, miszerint ezen szemlék 75. a csendőrségnél is szükségesek, hogy valamely betegség mindjárt keletkezésekor gyógyíttassék és hogy a szolgálati állomány, nemkülönben a kincstár kárára oly gyakran előforduló felülvizsgálatok ritkábbá tétessenek: az orvosi vizsgálat lehetőleg minden hónapban megtartandó.

Ez csak oly állomásokon történjék, a hol honvéd- 76. vagy katonaeorvosok vannak alkalmazva, vagy a hol valamely polgári orvos ezen szemlét ingyen elvállalja.

Azon állomásokon, hol orvosi szemlék tartatnak, a 77. szomszéd őrs-állomásoknak fogolykiséret, postafedezet, tanukihallgatás, vagy egyéb szolgálati járat folytán odaérkező csendőrei is megvizsgálhatók.

Mindegyik őrsön a következő minta szerint szer- 78. készített »Gyengélkedők könyve« vezetendő.

Magy. kir. számú csendőrkerületi parancsnokság.

.....-ik szárny.-ik szakasz.

..... számú őrs.

Gyengélkedők könyve.

A vizsgálat napja	A betegek				Betegség	Mint gyengélkedő az őrsön marad		Gyógyintézetbe küldetett	Felgyógyult	Meghalt	Az orvos észrevétele és aláírása
	rendfokozata	vezeték- és keresztneve	kora	szolgálati éve		a baj csekély volta miatt	mint nem szállítható				

Az első öt rovatot az őrs-parancsnok, a többit az orvos tölti ki.

79. Ha a beteget orvos nem látogatta, akkor az utóbbi által kitöltendő rovatokat is az őrsparancsnoknak kell saját legjobb belátása és meggyőződése szerint kitölteni.

Ha valamely vizsgáló előljáró jelen van, ezen kötelesség arra háramlík.

80. A gyengélkedők könyve a legpontosabban vezetendő és abban az őrsön előforduló és legalább is 24 óráig tartó minden gyengélkedés kimutatandó.

A csendőr-kerület törzsénél vezényelt alliszteknek megbetegedése a helybeli őrs gyengélkedők könyvébe iratik be.

81. A gyengélkedők könyve nemcsak a felülvizsgálati eseteknél szükséges tiszti bizonyítványok szerkesztésére, hanem (tettetett betegeskedési esetekben) bünyfenyítő feljelentésekre is fontos anyagot nyujthat.

8. §.

Közétkezés.

82. A hol az őrs legalább is 3 nőtlen csendőrből áll, a reggelit, ebédet, vacsorát a szakácsné főzze.

87. A számadástétel egy erre alkalmas csendőrre bizassék, ki a körülményekhez képest változtatható; ez a pénztárnak egy kulcsát biztosan őrizze meg.

Az őrsparancsnok helyettese, ki annak távozásakor a pénzeket átveszi, a számviteltől lehetőleg felmentendő.

88. Mindennemű gazdasági pénzek, a hó folytán kifizetendő zsoldpénzzel együtt, az őrsparancsnok kettős zárú fiókos asztalában elzárva tartatnak, ki a második kulcs biztos megőrzéseért felelős.

89. A jegyzőkönyv az őrsparancsnok vagy a számvivő változása esetén lezárandó és benne az átadás és átvétel bizonyítandó.

Magától értetődik, hogy a pénztári bizottsági tagok minden változásakor a kimutatott pénzmaradék megolvasása és helyességének megállapítása eszközendő.

90. Minden rendfokozatú — szemléttartó — előjáró köteles megérkezése után az őrs gazdálkodási könyvét lezárni, a pénzmaradékot megolvasni és ennek helyességét megerősíteni.

Győződjenek meg arról, vajjon a kettős zárlat tényleg foganatosittatik-e?

91. Minden bevásárlás azonnal készpénzzel fizetendő ki.

92. Nős csendőrök tetszés szerint élelmezik magukat; feltételeztetvén, hogy magán háztartáshoz megkívántató vagyonnal is birnak.

93. Azon esetre, ha a gyermek nélküli nős csendőrök feleségükkel, a nőtlenek beleegyezésével, a közétkezésben részt vesznek, a kétszeres étkezési pénzt fizetik. Ha azonban valamely nős csendőr gyermekeivel együtt vesz részt az étkezésben, akkor a betét általa, tekintettel a megrendelt étkezési adagokra, fizetendő.

94. Nősök a belső világítás, szakácsné bére és a fűtési anyag költségeihez csak akkor járulnak — a szárny-

parancsnok által meghatározandó összegben — hozzá, ha a közétkezésben részt vesznek; ellenkező esetben e tekintetben semmi kötelezettségük sincs.

Ha valamely állomáson a 84. pont határozatának 95. keresztülvitele netán nem volna lehetséges, akkor a szárnyparancsnokság kivételesen megengedheti, hogy a csendőrök a vendéglőben ebédeljenek.

Ezen engedmény azonban rögtön visszavonandó, ha a vendéglő látogatása adósság-csinálásra, kicsapongásokra vagy egyéb kihágásokra vezetne.

A csendőrség közétkezésében más katonai vagy 96. polgári személyeknek résztvenni rendszerint nem szabad; eltérést e szabálytól — különös kivételes esetekben — de csakis bizonyos meghatározott időre, a csendőrkerületi parancsnokság engedélyezhet.

Ha a laktanyához kert is tartozik, akkor annak bármennemű jövedelme kizárólag a legénységet illeti meg; a kerthelyiség maga pedig a csendőröknek a szabadban való tartózkodására szolgál (l. 4. pont).

Ha nős altiszt vagy csendőr van az őrsre beosztva, akkor a kert a szárny- vagy szakasz-parancsnok által akként osztandó fel, hogy annak egy harmada a családos, két harmada pedig a nőtlen legénységre essék.

A csendőr-tiszteknek csak akkor lehet haszonélvezeti joga a kincstár által kibérelt kerthez, ha ugyanazon telken, melyen természetbeni lakása és a kert fekszenek, csendőr-legénység nincsen elhelyezve.

9. §.

Elszállásolási átalány.

Ezen átalányból fedezendő:

- a) a laktanya tisztántartása és külső világítása;
- b) az istálló világítása, továbbá az istálló-szerek fentartása és pótheszerzése;

- c) lóápoló és istállószolga tartása;
 d) a főzőedények és konyha-eszközök fentartása;
 e) a lepedők és vánkoshéjak mosása és kijavitása;
 f) a téli és nyári takarók, szalmazsákok, a lószőr- és szalma-fejvánkások tisztántartása;
 g) a szalmazsákok újbóli meg- és utántöltése.

98. Ezen átalány az őrsnek oszthatlan havi összesítését illetékét kepezi; netaláni megtakarítások tehát csakis ugyanazon őrsnek javára és csakis elszállásolási kel- lékekre és gazdasági célokra fordíthatók.

99. A számla a következő minta szerint — tehát a gazda- sági pénzeiktől elkülönítve — vezettetik s egy csendőrnek a számvitelre való kirendelését, valamint a letéteményezést és a pénztári szemlevizsgálatot illetőleg a 8. §-ban foglalt határozványok mérvadóak.

M. kir. számú csendőrkerületi parancsnokság.

.....-ik szárny.-ik szakasz.

..... számú őrs.

S z á m l a

az elszállásolási átalány-pénzek felhasználásáról.

A mellék- let száma	Kelt	A bevétel és kiadás kimutatása	Bevétel		Kiadás		Maradék	
			frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
	1876.	Márczius végével maradék . . .	2	34	.	.	2	34
	April 1.	A szárny - parancsnokságtól 4 csendőr számára	4	36	.	.	6	70
	» 2.	Egy liter petroleumért	20	6	50

100. 10 forintot meg nem haladó maradék előreláthatlan beszerzésekre készletben tartandó.

101. A megelőző hó végén mutatkozott, 10 forinton felüli megtakarítások egyéb elszállásolási vagy gazdasági kel- lékekre fordíthatók, u. m.:

a) a laktanya csinosbitására, pl. a bútorzatnak új befestése, függönyök beszerzésére stb.;

b) a tüzelő és belső világítási anyagnak beszerzésére, hogy ez által a csendőröknek ez iránybani részlet-fizetése alább szállíthatassék.

A 101. pontban említettekre vonatkozó engedélynek 102. megadása a szemlélő csendőr-kerületi parancsnokokat, azok helyetteseit és a szárny-parancsnokokat illeti meg.

Ugy az imént említett törzs- és főtisztek, valamint a szakaszparancsnokok is, szemle-leletökben határozottan adjanak kifejezést annak, vajjon a 97. pont értelmében fedezendő kiadások valóban eszközöltettek-e s az ágy-neműek és a konyhaeszközök rendben vannak-e?

10. §.

Napirend.

A csendőr-kerületi parancsnokság részéről a csend- 103. örök foglalkozását illetőleg napirend adandó ki és pedig külön a nyári időszakra (április hó 1-től szeptember hó végeig) és külön a téli időszakra (október hó 1-től márczius hó végeig).

Ezen napirendben a csendőr-kerületi parancsnok a kihallgatás óráját és a parancs-kiadás idejét is határozza meg.

11. §.

Ébresztő és takarodó.

Az ébresztő nyáron fél hat órára, télen fél hét órára 104. határoztatik meg.

A takarodó ideje télen és nyáron esti 9 órára tüzetik 105. ki, a mikor a csendőrök, valamint a szolgálatra beosztott